

ZLOMKY VE SKLENICI

Zažijte dělení zlomků na vlastní oči ve vlastní sklenici. Díky přelévání a přesypávání vody či písku, objevte zlomky naživo v reálném světě.

Cíl lekce: Dítě v praxi pomocí přesypávání a přelévání přírodnin (vody či písku) dělí celek na části – polovinu, třetinu, čtvrtinu atd. Dítě vidí celek a části na živo a umí porovnat, co je větší a co je menší. Zkušenosti mohou přijmout výzvu a vyzkoušet si sčítání a odčítání zlomků.

Čas: 15-30 minut

Věk: 3. – 9. třída ZŠ, SŠ

Místo: okolí školy (kde je možné přelévat či přesypávat vodu či písek)

Období: celoročně (v zimě lze využít sníh)

Pomůcky: dostatek stejně velkých pevných sklenic (ideálně zavařovaček), vodu, písek, fixy, kamínky, (lze i přírodniny na obarvení vody – hlína, kurkuma, řepa atd.), chuť přelévat či přesypávat

1 ZLOMKY VE SKLENICI

Stačí mít dostatek průhledných sklenic (6–10) a písek nebo vodu (voda je lepší, je téměř nestlačitelná). Úkol je jednoduchý: postupným přeléváním/přesypáváním získat sklenice s obsahem 1 , 0 , $\frac{1}{2}$ (pomocí dvou sklenic), $\frac{1}{3}$ (pomocí tří sklenic), $\frac{1}{4}$ (polovina na půl), můžete i $\frac{1}{6}$ (polovina z třetiny), $\frac{1}{8}$ (polovina ze čtvrtiny) atd. K označení sklenic lze použít kameny nebo je jednoduše popsat fixem.

TIP: Pokud používáte vodu, doporučujeme ji obarvit (hlínou, kurkumou, šťávou z červené řepy atd.), lépe se s ní dětem pracuje.

2 VÝZVA PRO ZKUŠENĚJŠÍ

Pokud práci se zlomky děti zvládají, můžete ukázat sčítání zlomků. Třeba na následující problémové úloze: Chceme vytvořit $\frac{5}{6}$. Tento zlomek se dá rozdělit na $\frac{4}{6}$ (čili $\frac{2}{3}$) a $\frac{1}{6}$ (polovina z $\frac{1}{3}$), nebo $\frac{3}{6}$ a $\frac{2}{6}$ a slít pak obsah sklenic dohromady. Pokud chceme zjistit, zda se nám povedlo zlomek vytvořit správně, vytvoříme $\frac{1}{6}$ (polovina z $\frac{1}{3}$) a dolijeme k oněm $\frac{5}{6}$ – měla by nám vzniknout plná sklenice.

3 ZLOMKOVÁ RODINA KAMÍNKŮ

Tvořivá aktivita, kterou vymyslely samy děti. Když byly už delší čas ponořené do zlomků, začala jedna skupinka označovat různé části kamenů pomocí fixů: vybarvovaly polovinu, třetinu atd. Kamenům přiřadily i obličej a jména. Nakonec vznikla celá rodinka zlomkových kamínků – táta, maminka a různé velké děti.

4 OHLÉDNUTÍ

Můžeme společně diskutovat. Jak teď chápou zlomky? Je mi to jasnější? Kde na svém těle bych měl/a hranici $\frac{1}{2}$. Jak velká část ruky by byla $\frac{1}{4}$? Jaká část ukazováčku je $\frac{1}{3}$? Sdílejte i to, jaké bylo přesypávání a přelévání.

Poznámka: Aktivitu vymyslel Martin Kříž. Více matematické inspirace najdete v publikaci Zahrada, která učí.

CO LZE HODNOTIT (důkaz o učení):

- Dítě díky přelévání a přesypávání vytvoří celek a části celku (polovina $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$ atd.)
- Ve skupině pomocí přírodnin (vody či písku) sestaví řadu zlomků ve sklenici
- Na kamenech dítě vyznačí části celku ($\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{6}$, $\frac{1}{8}$ ...) a seřadí je.
- (Dítě sčítá a odčítá zlomky z přírodnin).

TIP: Pokud hledáte víc inspirace pro počítání, doporučujeme **videokurz Matematika venku**. Více na www.ucimesevenku.cz/kurzy

